

راهنمای بازگشت

ویژه بازگشت داوطلبانه پناهندگان افغانستانی از ایران

اداره کل امور اتباع و مهاجرین خارجی وزارت کشور ج.ا.ایران

و

کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان

در صورتی که کارت آمایش معتبر دارید و مایل به بازگشت هستید، لطفاً موارد زیر در خصوص روند بازگشت داوطلبانه را با دقت مطالعه نمایند

بازگشت زمینی:

مرحله ۱ – مراجعه به نزدیکترین دفتر کمیساریا

قبل از اتخاذ تصمیم قطعی بازگشت به افغانستان، از منابع معتبر و قابل اطمینان تا حد ممکن تمام اطلاعات لازم به خصوص در رابطه با وضعیت امنیتی و دیگر موارد مرتبط با نیازهای اساسی معیشتی و دسترسی به خدمات در محل مقصد مورد نظر را جمع‌آوری نمایند.

پیشنهاد می‌شود برای دریافت مشاوره‌های لازم قبل از تصمیم به بازگشت، با نزدیکترین دفتر کمیساریا تماس بگیرید.

قبل از مراجعه به دفتر کمیساریا، لطفاً با شماره تلفن نزدیکترین دفتر به محل سکونت خود برای دریافت نوبت تماس بگیرید. برای دریافت اطلاعات تماس دفاتر کمیساریا در ایران به صفحه ۱۱ این بروشور مراجعه نمایید.

مرحله ۲ – مراجعه به دفتر امور اتباع و مهاجرین خارجی و گرفتن مجوز خروج

زمانی که تصمیم به بازگشت به کشور خود گرفتید، می‌بایست با مراجعه به اداره امور اتباع و مهاجرین خارجی استان محل سکونت خود (جایی که کارت آمایش شما صادر شده است) و مجوز خروج به مقصد "ایستگاه عبور مرزی دوغارون" را از این اداره دریافت نمایند.

مرحله ۳ – دریافت فرم بازگشت داوطلبانه از کمیساریا

به نزدیکترین دفتر کمیساریا به محل سکونت خود برای دریافت مشاوره و تکمیل فرم بازگشت داوطلبانه مراجعه کنید.

برای تکمیل موفقیت‌آمیز روند بازگشت داوطلبانه، حتماً به همراه تمامی افراد تحت تکفل خود که با شما به افغانستان برمی‌گردند به دفتر کمیساریا مراجعه نمایید.

فرم بازگشت داوطلبانه سندی است که توسط کمیساریا صادر شده نشان دهنده قصد شما بر بازگشت داوطلبانه به افغانستان به کمک کمیساریا می‌باشد.

با توجه به اینکه فرم بازگشت داوطلبانه مجدداً در افغانستان یا ایران صادر نخواهد شد، لازم است اطلاعات دقیق و صحیح به هنگام پر کردن این فرم در اختیار کمیساریا قرار داده شود. فرم بازگشت داوطلبانه در افغانستان به عنوان مدرک بازگشت شما در نظر گرفته خواهد شد و نشان‌دهنده این است که شما قبلاً در ایران پناهنده [رسمی] بوده‌اید. در صورتیکه واجد شرایط شناخته شوید، از فرم بازگشت داوطلبانه به عنوان مبنایی برای در نظر گرفتن مساعدت برای شما به منظور ادغام مجدد استفاده خواهد شد.

شما چند نسخه از فرم بازگشت داوطلبانه تکمیل‌شده را دریافت خواهید نمود. لطفاً اطمینان حاصل نمایید که در طول سفر به افغانستان و در این کشور فرمها را در محلی مطمئن و قابل دسترس قرار دهید. در طول سفر، در مرز دو کشور و در افغانستان نیاز به ارائه آن خواهید داشت.

مرحله ۴ - اطمینان حاصل نمایید که تمامی مدارک لازم برای سفر بازگشت به همراه دارید

اطمینان حاصل نمایید که تمامی مدارک لازم جهت سفر از ایران به افغانستان را به همراه دارید. این مدارک عبارت اند از مجوز تردد/خروج، فرم بازگشت داوطلبانه و مدارک شناسایی افغان در دسترس (تذکره، پاسپورت و گواهینامه رانندگی)، به علاوه مدارکی چون سند ازدواج، طلاق، ولادت یا فوت، گواهی‌ها و مدارک تحصیلی، کارت واکسن و پرونده پزشکی جهت ادغام مجدد در افغانستان.

مرحله ۵ - بایستی خودتان حمل و نقلتان را تا ایستگاه عبور مرزی دوغارون هماهنگ نمایید.

بایستی خودتان حمل و نقلتان را تا ایستگاه عبور مرزی دوغارون هماهنگ نمایید. توصیه می‌شود تا سبک سفر کرده و از حمل مقادیر زیاد بار و چمدان اجتناب کنید تا مجبور به

پرداخت هزینه سنگین برای حمل و نقل نشده، مسافرتی آسان‌تر داشته و اثاثیه‌تان از گمرک راحت‌تر ترخیص گردد. (برای اطلاعات بیشتر به صفحه ۸ مراجعه کنید)

اطمینان حاصل نمایید از اینکه در روزهای یکشنبه تا چهارشنبه از ساعت ۸ صبح تا ۲ بعدازظهر، و در روزهای پنجشنبه از ۸ صبح تا ۱۲ بعدازظهر - که هم مسئولین مرزی و هم کارکنان کمیساریا حضور دارند - و قبل از انقضای تعیین شده در مجوز خروجتان به مرز برسید.

مرحله ۶ - مراجعه به دفتر امور اتباع در ایستگاه عبور مرزی دوغارون

در زمان ورود به ایستگاه عبور مرزی دوغارون، جهت تصدیق مجوز خروجتان به دفتر امور اتباع مراجعه نمایید. سپس با مراجعه به کارکنان کمیساریا در ایستگاه عبور مرزی دوغارون، توصیه‌های ضروری در خصوص اقدام بعدی به شما ارائه خواهد شد.

⬅ احتیاط کن: بایستی اشیاء قیمتی خود را در همه حال نزد خود نگه دارید!

در صورت لزوم، می‌توانید جهت اطمینان از سلامت جسمانی خود و خانواده‌تان برای مسافرت به تیم پزشکی مستقر در ایستگاه عبور مرزی دوغارون مراجعه نمایید.

مرحله ۷ - عبور از مرز به افغانستان

با عبور از مرز و رسیدن به اسلام قلعه، شریک کمیساریا و کارمندان شما را در مورد اقدامات بعدی در افغانستان آگاه می‌کنند.

⬅ کمیساریا در تعطیلات رسمی ایران و افغانستان روند بازگشت داوطلبانه از مرز را تسهیل نمی‌کند!

بازگشت هوایی:

کمیساریا بازگشت داوطلبانه آن دسته از پناهندگانی که قصد بازگشت از طریق هوایی داشته و توانایی پرداخت هزینه بلیط هواپیما و برنامه‌ریزی سفر خود تا فرودگاه را دارند تسهیل می‌نماید.

مراحل ۱ تا ۴ ذکر شده در بالا برای بازگشت هوایی اعمال می‌شود. ابتدا به اداره اتباع محل سکونت خود مراجعه کند و ضمن تحویل دادن کارت آمایش خود، برگه تردد و معرفی‌نامه دریافت نمایید. شما سپس می‌بایست با پاسپورت و معرفی‌نامه به نیروی انتظامی مراجعه کرده و مجوز خروج دریافت نمایید. پس از دریافت مجوز خروج، شما می‌بایست با در دست داشتن بلیط هواپیما و کپی برگه تردد و یا با آخرین کارت آمایش خود به دفاتر بازگشت داوطلبانه کمیساریا مراجعه کرده و فرم بازگشت داوطلبانه را تکمیل نمایید.

مساعادت نقدی در افغانستان:

دفتر کمیساریا در افغانستان به هر پناهنده ثبت شده که دارای فرم بازگشت داوطلبانه معتبر است، تنها برای یک مرتبه کمک هزینه نقدی برای ادغام مجدد فردی به مبلغ ۳۷۵ دلار (به منظور پوشش هزینه حمل و نقل، ورود مجدد، و نیازهای فوری پس از ورود) ارائه می‌کند. این کمک هزینه نقدی در مراکز توزیع کمکهای نقدی در افغانستان واقع در استانهای ننگرهار، قندهار، کابل و هرات ارائه می‌شود.

این کمک هزینه نقدی پس از گذشت یک روز از صدور فرم بازگشت داوطلبانه شما توسط دفاتر کمیساریا در ایران از مراکز توزیع کمکهای نقدی در افغانستان قابل دریافت است. یعنی اگر فرم بازگشت داوطلبانه را دریافت کردید، باید ترتیبی اتخاذ کنید که پس از گذشت یک روز از دریافت فرم بازگشت داوطلبانه صادر شده از کمیساریا در ایران، کمک هزینه نقدی را از مرکز مربوطه در افغانستان دریافت کنید.

علاوه بر این، به دلیل بی ثباتی اقتصادی کنونی در افغانستان، خانواده‌های پناهنده‌ای که با فرم بازگشت داوطلبانه از تاریخ ۱۱ دی ماه ۱۴۰۱ (۱۱ جنوری ۲۰۲۳) تحت برنامه بازگشت داوطلبانه کمیساریا به افغانستان باز می‌گردند، کمک هزینه تکمیلی ادغام مجدد برای فقط یک مرتبه دریافت خواهند کرد که پس از تقریباً سه ماه از زمان بازگشت در مناطقی که در افغانستان به آن بازگشته اند، ارائه خواهد شد. این کمک هزینه نقدی برای حمایت از ادغام مجدد و حمایت مالی برای سه ماه در نظر گرفته شده است.

خانواده‌های بازگشت کننده مبلغ ۷۰۰ دلار (برای یک خانواده دو نفره یا بیشتر) دریافت خواهند کرد و برای بازگشت کنندگان مجرد، ۳۵۰ دلار ارائه خواهد شد. در این مرکز تمامی افراد بازگشت کننده از خدمات اولیه بهداشتی و در صورت نیاز، اقامت شبانه برخوردار خواهند شد. بازگشت کنندگان می توانند خدمات دیگری هم از شرکای حاضر در مرکز توزیع کمک های نقدی دریافت کنند.

افرادی که قصد بازگشت با هواپیما را دارند، می توانند با توجه به مقصد خود از مرکز توزیع کمک‌های نقدی در کابل و یا دیگر مراکز توزیع کمک‌های نقدی کمیساریا/دفاتر کمیساریا که نزدیک به مقصد آنان در افغانستان می باشد استفاده کنند.

کارکنان کمیساریا در ایران هنگام تکمیل فرم بازگشت داوطلبانه، بازگشت شونده‌گان را راهنمایی می کنند که به کدام مرکز توزیع کمک‌های نقدی مراجعه کنند.

معافیتها و محدودیت‌های گمرکی:

دولت جمهوری اسلامی ایران کمک خواهد کرد تا همه بازگشت کنندگان افغان بتوانند ابزار و لوازم زندگی خود را با معافیت گمرکی از کشور خارج نماید مشروط بر آنکه ابزار و لوازم مذکور ممنوعه نباشند. حمل ابزار و تجهیزات کار از ایران به افغانستان نیازمند مجوز خاص است. برای دریافت این مجوز لظفاً با نزدیکترین دفتر امور اتباع تماس حاصل نمایند.

دولت جمهوری اسلامی افغانستان تدابیر لازم را جهت تسریع و تسهیل تشریفات گمرکی در تمام ایستگاه‌های عبور مرزی به منظور کمک به ادغام مجدد و پایدار پناهندگان و بی‌جاشدگان به عمل می آورد.

به منظور آگاهی شما در ذیل فهرست برخی از اقلام مجاز و غیرمجاز آورده شده است. برای اطلاع از فهرست کامل می‌توانید به ادارات کل امور اتباع، نمایندگی وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان افغانستان و کمیساریا مراجعه نمایید.

فهرست برخی از اقلام مجاز و غیرمجاز:

اقلام مجاز	اقلام غیر مجاز
<p>☒ شما می‌توانید تمامی اموال شخصی‌تان را با در نظر داشتن محدودیت بار با خود به افغانستان ببرید به شرط اینکه اجناس فوق جنبه تجاری نداشته باشند.</p> <p>☒ شما می‌توانید ریال و پول افغانی خود و حداکثر هزار دلار آمریکا یا معادل آن به سایر ارزها را به کشورتان برگردانید.</p>	<p>☐ خروج هرگونه اقلام تجاری ممنوع است.</p> <p>☐ خروج فرش دستباف، وسایل عتیقه و دیگر اقلام مربوط به میراث فرهنگی ممنوع می‌باشد.</p> <p>☐ خروج هرگونه اقلامی از قبیل دارو، مواد سوختی، روغن آشپزی، گندم، آرد و غیره که به آنها بارانه تعلق می‌گیرد ممنوع می‌باشد.</p> <p>☐ خروج مواد سوختی، نفت، گازوئیل، بنزین و کپسول گاز ممنوع است.</p> <p>☐ خارج کردن موتور سیکلت چه به صورت کامل و چه قطعه قطعه ممنوع است.</p> <p>☐ خروج تجهیزات و دستگاه‌های پیشرفته و رایانه وارداتی نیاز به مجوز ویژه دارد.</p>

 هر خانواده مجاز به حمل مقدار معقولی از وسایل شخصی خود است. مقامات گمرکی می‌توانند نسبت به مقدار اضافه بر حد معقول، مالیات بگیرند. کمیساریا قادر به کمک در این موارد نخواهد بود.

کمیته‌های حل اختلاف:

کمیته حل اختلاف توسط اداره کل امور اتباع و مهاجرین خارجی وزارت کشور و کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان به منظور کمک به حل اختلافات حقوقی پناهندگان افغانی پیش از بازگشت داوطلبانه به کشورشان -در تعدادی از استانهای ایران- تشکیل شده اند. هدف از تشکیل این کمیته‌ها رسیدگی به اختلافات راجع به دستمزد عقب افتاده، بازپرداخت ودیعه اجاره، مطالبه دیون، دعاوی خانوادگی و غیره است. وکلای کمیساریا در کمیته‌های حل اختلاف می‌توانند راهنمایی لازم در خصوص چگونگی حل اختلاف از طریق این کمیته‌ها و یا دادگاه را در اختیار شما قرار دهند. در صورت داشتن اختلاف حقوقی با شخص دیگری، چه ایرانی و چه افغان شما می‌توانید به یکی از کمیته‌های حقوقی حل اختلاف واقع در اداره اتباع محل اقامت خود مراجعه نمایید.

تمامی خدمات کمیساریا، وکلای استخدامی کمیساریا و کمیته‌های حل اختلاف رایگان است.

اطلاعات تماس دفاتر و مراکز بازگشت داوطلبانه کمیساریا در جمهوری اسلامی ایران

مرکز خلیج فارس (تهران): بزرگراه فتح ، بعد از شهرک آسمان، ابتدا ورودی تهران سر ساعات کاری: روزهای یکشنبه و چهارشنبه از ساعت ۰۹:۰۰ صبح الی ۱۱:۳۰ بعد از ظهر.
تلفن: ۴۴۵۶۳۱۴۸ (۰۲۱) +۹۸

دفتر عملیاتی تهران: ونک ، شیخ بهایی شمالی ، کوچه امداد شرقی، پلاک ۳ ساعات کاری: روزهای یکشنبه الی چهارشنبه از ساعت ۰۸:۳۰ صبح الی ۰۴:۰۰ بعد از ظهر.
تلفن: ۸۸۲۱۲۵۲۰ (۰۲۱) +۹۸

بخش عملیاتی اصفهان: بلوار کاوه خیابان جابر انصاری، خیابان عارف پلاک ۵۹ و ۲۱ ساعات کاری: روزهای یکشنبه الی چهارشنبه از ساعت ۰۸:۳۰ صبح الی ۰۴:۰۰ بعد از ظهر.
تلفن: ۳۴۴۴۲۸۴۱ (۰۳۱) +۹۸

دفتر شیراز: بلوار مدرس، بلوار جانبازان (پودنک)، بلوار پروین اعتصامی (۲۰ متری پنجم پودنک)، روبروی زمین فوتبال خاکی ساعات کاری: روزهای یکشنبه الی چهارشنبه از ساعت ۰۸:۳۰ صبح الی ۰۴:۰۰ بعد از ظهر.
تلفن: ۳۷۲۲۹۶۹۲ (۰۷۱) +۹۸

دفتر کرمان: بلوار جمهوری، خیابان هزار و یک شب، نبش کوچه ۳، پلاک ۴۲ ساعات کاری: روزهای یکشنبه الی چهارشنبه از ساعت ۰۸:۳۰ صبح الی ۰۴:۰۰ بعد از ظهر.
تلفن: ۳۲۴۷۶۸۵۰ (۰۳۴) +۹۸

دفتر مشهد: بلوار سجاد، بین چهارراه میلاد و چهارراه بهار، پلاک ۴۵ ساعات کاری: روزهای یکشنبه الی چهارشنبه از ساعت ۰۸:۳۰ صبح الی ۰۴:۰۰ بعد از ظهر.
تلفن: ۳۷۶۸۵۶۴۱ (۰۵۱) +۹۸

بخش عملیاتی دوغارون: تایباد، ایستگاه عبور مرزی دوغارون، مهمان شهر انصار ساعات کاری: روزهای یکشنبه الی چهارشنبه از ساعت ۰۸:۳۰ صبح الی ۰۱:۳۰ بعد از ظهر و روزهای پنجشنبه از ساعت ۰۸:۳۰ صبح تا ۱۲:۳۰ بعد از ظهر.
تلفن: ۵۴۵۵۷۳۵۵ (۰۵۱) +۹۸

ایمیل آدرس دفتر کمیساریا در ایران: irnteptrt@unhcr.org

دفتر کمیساریا در افغانستان

مرکز مساعدت نقدی نقدی هرات/گازرگاه مشهور به کمپ انصار: حدود 5 کیلومتر از شهر هرات به سمت شمال، نزدیک زیارت خواجه عبدالله انصاری
ساعات کاری: روزهای یکشنبه الی پنجشنبه از ساعت ۸ صبح الی ۵ بعد از ظهر و روزهای جمعه از ساعت ۸ صبح الی ۱۲ ظهر.
تلفن: +۹۳ ۷۲۹۸۶۸۳۸۱ (در اوقات کاری فعال است از ۸:۰۰ صبح الی ۴:۳۰ عصر).

توجه: خدمات ترانزیت: ۲۴ ساعته و هر روزه میباشد. هر خانواده/فرد بازگشت کننده میتواند برای ۲۴ ساعت و در صورت ضرورت (حالات استثنایی) تا ۷۲ ساعت در این مرکز بماند.

مرکز مساعدت نقدی کابل: شاهراه کابل - جلال آباد، نزدیک تنگ غارو متصل به ایستگاه اتوبوس/بیس های جلال آباد
ساعات کاری: روزهای یکشنبه الی پنجشنبه از ساعت ۸:۰۰ صبح الی ۲:۰۰ بعد از ظهر.
تلفن: +۹۳ ۷۲۹۱۲۸۶۳۵ (در اوقات کاری فعال است از ۸:۰۰ صبح الی ۴:۳۰ عصر).

مرکز مساعدت نقدی جمال مینه/کندهار: - شاهراه سپین بولدک - کندهار به امتداد ۴ کیلومتر از کوتل شور اندام به سمت دوراهی کابل - کندهار در طرف راست شاهراه
ساعات کاری: روزهای یکشنبه الی پنجشنبه از ساعت ۸:۰۰ صبح الی ۴:۰۰ عصر.
تلفن: +۹۳ ۷۰۸۰۸۱۸۰۲ (در اوقات کاری فعال است از ۸:۰۰ صبح الی ۴:۳۰ عصر).

مرکز مساعدت نقدی ثمر خیل /جلال آباد: شاهراه جلال آباد - تورخام، منطقه ثمرخیل، نزدیک به کمپ بیجاشدگان داخلی تگاب، ولسوالی بیهسود، ولایت ننگرهار
ساعات کاری: روزهای یکشنبه الی پنجشنبه از ساعت ۸:۴۵ صبح الی ۱۵:۴۵ عصر
تلفن: +۹۳ ۷۸۶۴۸۲۲۶۲ (در اوقات کاری فعال است از ۸:۰۰ صبح الی ۴:۳۰ عصر)

دفتر کمیساریا در کابل: محوطه ایکان، جاده جلال آباد، ناحیه 9، کابل، افغانستان،
ساعات کاری: روزهای یکشنبه الی پنجشنبه از ساعت ۰۷:۴۵ صبح الی ۰۴:۱۵ عصر.
شماره های تماس رایگان: +۹۳ ۷۹۱۹۹۰۲۲۵، +۹۳ ۷۹۰۶۹۱۷۴۶، +۹۳ ۷۰۴۹۹۶۱۶۸،
(در اوقات کاری فعال است از یکشنبه الی پنجشنبه از ساعت ۸:۰۰ صبح الی ۴:۳۰ عصر).
ایمیل آدرس دفتر کمیساریا در افغانستان: afgkaprt@unhcr.org

خط کمک بین سازمانی آواز

شما می توانید سوالات یا شکایت خود را مستقیماً از طریق شماره رایگان آواز افغانستان به اشتراک بگذارید. خط کمک آواز رایگان و محرمانه است.

کسانی که با تلفن همراه از افغانستان تماس می گیرند، هفت روز هفته می توانند به آواز دسترسی داشته باشند.

کارمندان زن و مرد در دسترس هستند که می توانند به زبان های دری، پشتو، اردو، انگلیسی و نیز زبان های دیگر صحبت کنند.

شماره ۴۱۰ رایگان (فقط در افغانستان) و در هفت روز هفته قابل دسترس است. برای کسب اطلاعات بیشتر به وبسایت آواز افغانستان <https://awaazaf.org> مراجعه نمایید.

برای کسب اطلاعات بیشتر می توانید به صفحه کمک وبسایت کمیساریای مراجعه کنید:

کمیسیاریا در ایران: <https://help.unhcr.org/iran/>

کمیسیاریا در افغانستان: <https://help.unhcr.org/afghanistan/fa-af/>

